STAND DER MAAN.

31	Julij	VOLLE MAAN.
8	Augustus	LAATSTE KWARTIER.
15	»	NIEUWE MAAN.
22	»	EERSTE KWARTIER.
30	»	VOLLE MAAN.

WATERGETIJEN.

		Hoog Water.	Laag Water.
14	WOENSDAG	's morg. 5-06	's av. 11-06
15	DONDERDAG	» 6-00	» 12-00
16	VRIJDAG	» 6-51	» 12-51
17	ZATURDAG	» 7-42	» 1-42

SURINAAMSCHE COURANT.

A°. 1833. WOENSDAG, DEN 14den AUGUSTUS. N°. 65.

PARAMARIBO.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

Den 11 *Augustus* 1833.

Alzoo de navolgende personen zich bij rekeste aan den Gouverneur Generaal hebben vervoegd, met verzoek om te mogen verkrijgen *Brieven van Manumissie* voor de na te melden Slaven en Slavinnen, te weten:

ANNA ELISABETH HALFHIDE, voor de Slavin ANTONETTA, en haar kind WILLIAM, haar in eigendom toebehoorende.

HENDRIK MATTHIJS KAMMEIJER, voor de Slavin COBA, en hare kinderen CHRISTOFFEL en JAN, hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, zulks algemeen bekend te maken, en een iegelijk, die eenig regt of pretensie op gemelde Slaven mogten sustineren, op te roepen, om binnen den tijd van *drie* weken, nadat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare Dagbladen zal zijn geplaatst geweest; van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

Den 14 *Augustus* 1833.

(33126) Alzoo de Gouvernements Secretaris, als belast met de zaken tot de Slaven-bevolking, zich tot den Gouverneur Generaal heeft gewendt, met voorstel om PIETER GEESKEN, aan te stellen tot Straatvoogd over de Slavin CORNELIA, behoord hebbende aan wijle ACABA van ANKLÉ, en aan welke, bij testamentaire dispositie van genoemde hare meesteres, op den 20sten Augustus 1808, ten overstaan van den Gezworen Klerk JOHANNES ANDRIESSEN en Getuigen gepasseerd, de Vrijdom is vermaakt.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich daartegen te verzetten, om binnen den tijd van *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, door den Gouverneur Generaal zoodanig worden gedisponeerd, als bevonden zal worden te behooren.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

ADVERTENTIËN.

(29726) De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele- en Onbeheerde Boedels Kamer*, zullen op Woensdag den 21sten dezer, des namiddags ten *vier* uren, ter voorschreven Kamer, door den Vendumeester S. F. FLU, publiek doen verkoopen: Mans- en Vrouwen Kleederen, Meubelaire Goederen enz., enz., enz.; aankomende den Boedel J. G. C. LÖDING, M. M. MACHIELSE; en de vrije LOUIZA van ESTHER van VAN HEIJST, zich ook genoemd hebbende, LOUIZA van ESTHER van VAN DAM.

Paramaribo, den 14 *Augustus* 1833.

C. A. FISCO,
2de Commies.

(30400) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 16den Augustus 1833, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Weidestraat*, L°. D. N°. 256; welk Huis en Erf, als het eigendom van den Boedel J. N. WOLHFART, bekend in het Cohier der Huizen, over Anno 1830 en 1832.

Paramaribo, den 10 *Augustus* 1833.

(33124) Op heden tot onze eenig droefheid, overleed aan verval van krachten, onze veelbeminde en geachte Vader en Behuwd-Vader, den WelEdele Gebore Heer RUDOLFF HENDRIK VAN HALM, in den gezegende ouderdom van 84 Jaren en 9 Maanden. Alle die de overleden gekend hebben, vertrouwen wij deel te nemen, in dit voor ons geledene verlies, met verzoek aan Vrienden en Bekenden, deze kennisgeving, zoo in het bijzonder, als algemeen te willen aannemen.

Paramaribo, den 10 *Augustus* 1833.

J. J. VAN HALM.
A. CAMERON.
A. E. P. CAMERON.
geb. VAN HALM.

(33125) Met intrekking van mijne vorige *Procuratie*, op JACOB COLAÇO BELMONTE, en D. J. LOBO Mz., heb ik tot mijne gevolmagtigden aangesteld, den Heer D. J. LOBO Mz.

Biedt tot zeer civiele prijzen te koop aan: vele soorten Provisien, Madera en Bourdeaux Wijn in Vaten, Rijnsewijn, Genever, Yzerwaren, drooge en aangemaakte Verfwaren, en meer andere goederen.

D. L DE LEAO LAGUNA.

(33115) *HEDEN MORGEN* VENDU, ten Pakhuize van den Heer H. CORDUA.

(33134) M. A. KEYSER, zal Vrijdag op Vendu verkoopen: Provisien, Stukgoederen, Wane Planken, en Hoornbeesten.

Alsmede de bij vorige Couranten, geadverteerde blootë *ERF*; gelegen aan de hoek van de *Klipsteenen-* en *Keizerstraten*, bekend onder L°. B. N°. 134.

(33150) De *Vendu Meester* M. A. KEYSER, zal op Maandag den 19 dezer des morgens ten 9 uren, op Vendu verkoopen: Aarde-, Glas-, en Pleetwerk, Yzerwaren en Stukgoederen.

(33131) Kapt. J. F. SPIEGELBERG, voerende het Fregat Schip *Susanna Maria*, zal stellig den 10den September e. k., deszelfs Brievenzak sluiten, en de reis naar *Amsterdam* aannemen.

Recommandeert gemelde Bodem aan Heeren Planters en Kooplieden, ter inlading van SUIKER en KATOEN.

(27751) Kapt. A. HANSSEN, voerende het Schip *Godefrida*, zal tegen *medio* September e. k., deszelfs terugreis naar *Amsterdam* aannemen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

Uitgeklaard.

Den 9den dezer, de Nd. Am. Brik Fox, Kapt. *C. Saunders*, naar Gloucester; lading: 256 vaten Malassie.

MENGELINGEN.

DE UITVINDING VAN HET GELD.

(*Vervolg en slot van No.* 64.)

Het wegen van het geld was ook bij de oude *Romeinen* in gebruik; de krijgsknechten ontvingen op die wijze hun soldij, en werden van daar *Stipendiarii*, waaggelders, en de soldij zelve, *Stipendium*, geld dat gewogen wordt, geheten.

Bij andere volken, zoo als *Engelschen*, *Franschen*, *Nederlanders*, *Vlamingen* en meer anderen; schijnt het wegen van het geld ook plaats gehad te hebben, zoo als de benaming van *pond* voor eene zekere bepaalde geldswaarde te kennen geeft. Het wegen bij den handel intusschen was op den duur te lastig, en daarom was men al vroeg bedacht, om de metaal-stukken vooraf te wegen, en de zwaarte met teekens daarop te stellen, die dan door de handeldrijvenden ter goeder trouw werden aangenomen; doch ook deze wijze van handelen was aan groote zwarigheid onderhevig, uithoofde van het bedrog, dat daarmede gepleegd werd. Om dit te verhoeden, heeft de hooge overigheid het regt tot het merken van de waardij der metaal-stukken aan zich getrokken, en zoo is van lieverlede het munten van geld ontdekt.

Het oudste stuk geld dat tot onze kennis gekomen is, is van AMIJNTUS den 1sten, Koning van *Macedonië*. Op de eene zijde van hetzelve ziet men het beeld van dien Vorst, hebbende het hoofd met eenen leeuwenhuid bedekt, en op de andere zijde een paard. De oudste geldmunten waren niet rond, of op beide zijden gestempeld, en hadden ook geenen geschroefden rand; alle deze voorzorgen door het vernuft van later eeuw uitgedacht, waren in die eenvoudige dagen onnodig, en de allereerste munten waren niets anders, dan ongeregelde stukken, waarop alleen een kenteeken van onderscheiding stond, zoo als wij hebben opgemerkt. De afbeelding van JANUS zou, volgens eenige schrijvers, op de oudste munt van *Rome* hebben gestaan. — In later tijd, en wel na het verslaan van PYRRHUS, den koning van *Epirus*, werd bij de *Romeinen* in den jare 477 na den bouw van *Rome*, zilver geld geslagen, waaruit de toenemende rijkdom blijkt; dit geld had op de eene zijde wel het beeld van JANUS, maar op de andere zijde de afbeelding der voorsteven van een schip. Toen de geldmunten kleinder werden, maar denzelfden stempel behielden, hadden de kinderen, reeds de gewoonte, om daarmede te spelen, en de *denarien*, (hunne duiten,) omhoog werpende, riepen zij: *hoofden* op *schepen!* even als thans *kruis* of *munt*. Dit *kruis* en *munt* komt van de *kruisen*, die in plaats van wapens op de oude christelijke munten stonden.

In navolging van de *Macedoniërs* sloeg men te *Rome* in het jaar 546 na de bouwing, ook gouden munten; en daar de *Romeinen* met alle volken der oude wereld in betrekking stonden, is door hen het gemunte geld overal bekend en algemeen geworden.

Wij zouden te verre buiten ons bestek gaan, ook zou de moeite te groot zijn, om te onderzoeken wanneer het munten van geld bij de onderscheiden Natien in gebruik gekomen is; de Grieken deden dit al voor den eersten Peloponesischen krijg. — De eerste geldmunt der *Engelschen* zou al voor 200 jaren zijn, en uit koperen plaatjes bestaan hebben; doch omtrent het vijftigste jaar der gemeene tijdrekening, zouden daar ook gouden en zilveren muntspecien zijn ingevoerd.

In ons Vaderland is de geldhandel al zeer oud. TACITUS zegt, dat de *Germanen* in zijnen tijd al geld kenden; doch daar hij er bij voegt: dat men het tot geriet der onderhandeling in waarde hield, zou ik daaruit besluiten, dat het niet zeer algemeen was, en door de *Romeinen* is ingevoerd. In later tijd, toen deze landen onder de magt der *Franken* stonden, heeft men zich van hunne munten bediend. Bij de verkiezing van eenen Graaf, werd hem door 's lands Staten ook het regt van de munt opgedragen, schoon het onzeker is, of er voor dien tijd wel eenig geld door dezen staat is geslagen. Het regt van de munt is in den jare 1064 door Keizer HENDRIK den IVden aan de stad *Dordrecht* opgedragen. Keizer BARBAROSSA schonk in den jare 1152 aan Graaf FLORIS den IIIden het regt om zilvergeld te slaan; en men beweert, dat er geen onder Hollandsche munt dan van dezen Graaf gevonden wordt, en dat voor dien tijd de stad *Dordrecht* noodig eenig genot van de keizerlijke vergunning heeft gehad. De evengenoemde Grafelijke munt heeft op de eene zijde het borstbeeld van FLORIS, en op de andere een *kruis* met het omschrift *Holland*. De wapenschilden waren toen nog niet bekend, althans op verre na niet algemeen in gebruik; maar het kruis stond van CONSTANTINUS tijden af; op alle christelijke vaandelen, standaren en munten, opdat het van elk en een iegelijk als heilig zou worden vereerd, en de nagedachtenis aan het groote luchtverschijnsel bewaard zou blijven.

Tot op den tijd van vrouw MARGARETHA van *Henegouwen*, vond men in de *Nederlanden* niets dan zilvergeld, ten bewijze van den weinigen koophandel die men toen nog dreef, maar de evengenoemde vorstin deed, in navolging des keizerlijken hofs, gouden geldstukken slaan, en dit is door de andere graven tot op PHILIPS den IIden nagevolgd; doch in den jare 1581, na de afzwering van *Spanje*, is bij staatsbesluit het regt der munt in dezelfde handen terug gekeerd, waaruit het eerst gekomen was, en in deze handen is het, gelijk wij weten gebleven, tot op den tijd van LODEWIJK NAPOLEON, en onwettigen Koning van *Holland*.

Langer zouden wij over dit onderwerp kunnen spreken, dat de invoering van het geld, voor alle takken van nijverheid, van het hoogste belang is geweest; dat van dien tijd af, de koophandel zich over den geheelen aardbodem heeft uitgebreid; dat van dien tijd af de kunsten en wetenschappen meer algemeen zijn uitgeoefend, de fabrijken, trafijken en handwerken hebben beginnen te bloeijen; dat elk de diensten, welke hij aan een ander bewijst, den arbeid; welke zijn medemensch voor hem verrigt, gemakkelijk kan beloonen.

OVER DE INSTELLING DER RIDDER-ORDER.

Wanneer wij de geschiedenis der volken raadplegen, zullen wij in de vroegste derzelve, wel van *Ridders*, doch eerst in later tijden van *Ridder-Orden* gewag vinden gemaakt: eene korte, maar aandachtige beschouwing, zal ons van de waarheid daarvan overtuigen. Hoezeer *Griekenland* en *Persiën*, *Judeä* en *Babyloniën*, onzes wetens, geene *Ridders* hadden, vindt men binnen *Rome*, al zeer vroeg, van dezelven gewaagd, en zal den oorsprong daarvan, onzes inziens, waarschijnlijk bij dat beroemde volk te zoeken zijn; iets, dat wij vooraf dienen te weten, alvorens wij bepalen kunnen wanneer deze orden zijn ingesteld. —

Het is genoeg bekend, dat de Romeinsche legermagt uit ruiterij en voetvolk bestond, waaronder ook de boogschutters en slingeraars begrepen waren; bij de eerste dezer opgenoemde soorten zullen wij de *Ridders* vinden moeten.

Het woord *Equites* door *Rijders*, *Ridders*, of *Ruiters* vertaald, geeft, in de beteekenis waarin het hier voor komt, zoo veel te kennen als lieden die te paard strijden; niet dat men bij de boven opgenoemde volken geene ruiters of ruiterij had, welverre, de algemeene geschiedenis leert het tegendeel; maar bij de *Romeinen* was dit krijgsvolk uit den besten stand gekozen en bestond uit zulke burgers, die van edelen huize zijnde, hunne paarden wapenen, en schild-dragers of schild-knapen, buiten kosten van den staat, onderhielden, en van daar eenen bevoorregten stand uitmaakten, die tot de hooge waardigheden in den staat, ja tot den raadsheerlijken rang leiden kon; en het was deze stand, die, bij uitsluiting, de *Romeinsche Ridderstand* geheten werd, en waar van onzes inziens het woord *Ridders* ontleend is.

Ook de hondertmannen, zoo wel der ruiterij, als van het voetvolk der oude *Germanen* en *Batavieren*, werden, omdat beiden te paard reden, *Rijders* of *Ridders* geheten, en waren den hertog of graaf, tot eenen Raad toegevoegd, waaruit men kan afnemen, het voorregt dat aan dien stand verknocht was.

Dit zal onzes bedunkens, genoeg wezen, om den oorsprong van het woord aan te toonen, waarom wij overgaan om van de instelling der *Ridder-Orden* te spreken.

De meeste dezer orden zijn door de *Pausen*, *Keizers*, *Koningen* en andere Vorsten ten tijde der kruistogten, en dus in de XIde en XIIde eeuw ingesteld, waarvan wij eenige voorbeelden zullen aanhalen. De oudste Ridder-orde, voor zoo veel wij weten, is die van *St. Jan van Jeruzalem* en op de volgende wijze ontstaan:

In de voorste helft van de XIde eeuw, verzochten en verkregen eenige Napelsche kooplieden, van den Egijptischen Sultan verlof, om bij het graf van den Heiland een huis te stichten, ten einde de vroome reizigers aldaar te kunnen herbergen; eenige godvreezenden togen derwaarts, om aldaar bestendig hun verblijf te houden, opdat zij de armen zouden kunnen verkwikken, de kranken kunnen bijstaan en de reizigers ten dienste wezen; bij deze woning werd naderhand een Gasthuis gebouwd; van deze stichting, kregen de godvruchtige Pelgrims, den naam van *Hospitaliërs*, omdat zij zich, tot het evengenoemde weldadig einde, tot een ligchaam hadden zamengevoegd: vervolgens werd bij deze woning en het Gasthuis, eene Kerk gebouwd; deze kerk werd aan den *H. Johannes* toegewijd en ten godsdienstigen gebruike voor de reizende boetvaardigen gebezigd; en de Pelgrims, die voorheen *Hospitaliers* heten, werden nu *Ridders van St. Jan van Jeruzalem* genoemd, in welken rang, zij door *Godefroy* van Bouillon, Hertog van *Lotharingen*, na zijne huldiging tot koning van *Jeruzalem* bevestigd werden. Deze *Ridders*, hebben naderhand, groote goederen verkregen, zich naauw aan een verbonden, en zich door eene afzonderlijke kleeding, bestaande in een zwarten rok of mantel, waarop een wit kruis was gestikt, onderscheiden.

Weinig tijd na de instelling der evengenoemde orde van *St. Jan*, werd door Keizer *Hendrik* den VIden de orde der *Duitsche Ridders* opgerigt, en *Hendrik* van Walpot tot derzelver eerste grootmeester benoemd; — ook het oogmerk dezer instelling was, om het *Heilige Land* uit de magt der ongeloovigen te verlossen; dan, de zaken der Christenen aldaar ten uitersten nadeelig gaande, keerden de *Ridders* hunne wapenen, tegen de Heidenen, welke in het noorden van *Duitschland* woonden en overwonnen hen. In later tijd hebben zij zich in den krijg, met roem onderscheiden, en werden ter belooning daarvan, met groote goederen beschonken en hunne orde door een Pauselijk decreet bevestigd. Het *Duitsche-huis* te *Utrecht*, is voor deze Ridder-orde, die ook hier te lande goederen bezat, gesticht, en, zoo als wij weten nog in aanwezen. Het wapenschild dezer orde, is een *zwartkruis* op een *zilver veld*. De kleeding der *Ridders*, was voorheen een *wit kleed* met een *zwart kruis* op de borst; deze kleeding is voor lang in onbruik geraakt, — het gewone ridder teeken is thans een *zwart lint*, dat om den hals gedragen wordt, waaraan een *gouden kruis* hangt. Zij plagten eene groote witte banier te voeren, waarop eenen zwarten Arend, hebbende de let. S op de borst, was afgebeeld, doch of zij daarvan nog gebruik maken, is ons onbekend.

Op dezelfde wijze als de evengenoemde, zijn meer andere Ridder-Orden ingesteld; dus werd door den H. Vader *Innocentius* den IIIden, de order der *Zwaard-Ridders* in de XIIde eeuw ingesteld, om de ongeloovige *Lijflanders*, met geweld tot het christendom te bekeeren, en hun den doop te doen aannemen. Hoe wreedaardig deze Ridders ter bereiking van 's Pausen oogmerk te werk gingen, behoort niet tot onze taak, maar kan bij de Kerkelijke Geschiedschrijvers worden nagezien.

De *Hertog* van *Florence* behaalde in den jare 1554 eene groote overwinning op de *Franschen*, juist op den dag waarop de nagedachtenis van den *H. Stephanus*, godvruchtig wordt vereerd, en het was ter gedachtenis van deze overwinning, dat de *St. Stephanus*-orde werd ingesteld.

Wij zouden meer voorbeelden van dien aard kunnen bijbrengen, alle dienende om aan te toonen, van waar de onderscheiden Ridder-Orden, die reeds zoo vele eeuwen bestaan hebben, derzelver oorsprong verschuldig zijn, doch achten het aangevoerde genoegzaam tot staving van ons gezegde.

MEN MOET NIEMAND, WEGENS ZIJNEN STAND, VERACHTEN.

Een jong edelman, die bij LODEWIJK den XII, Koning van *Frankrijk*, als Page diende, had eens eenen boer zeer verachtelijk bejegend. De Koning dit vernemende, beval dat men den moedwilligen jongeling des middags geen brood moest geven, maar hem alleen vleesch en wijn voorzetten. Dit geschiedde; de Page eischte brood, dan men gaf het hem niet. Hij beklaagde zich daarover bij den Koning; maar deze vroeg hem: » waarom hij toch niet te vreden was met » de spijze, die hij reeds had?". De Page antwoordde: » omdat brood een noodzakelijk voedsel is, tot onderhoud onzes levens" » Zoo," zeide de Koning, » waarom behandelt gij dan de zulken kwalijk, die het u » verschaffen moeten? waarom veracht gij » de boeren, die door hunnen noesten arbeid » het brood uit de aarde doen voortkomen?"

DE ARTZ.

Een Artz, die velen door zijn cuur,
Ter goeder of ter kwader uur
Naar d'andere wereld had gezonden,
Gevoelde altijd een zek'ren schrik
En huivering, op 't oogenblik
Als hij een grafplaats had gevonden.

Nooit dorst hij op een kerkhof staan,
Maar vloog, van zielangst aangedaan,
Voorbij het stil verblijf der dooden.
Wat is het, vroeg een zeker man,
Dat u zoo angstig maken kan?
Waarom deez' plaats zoo ras ontvloden?

Zij allen liggen vreedzaam neer.
En kwellen immers niemand meer?
Dat 's waar; maar 'k wil u niet bedriegen
'k Voel op een kerkhof angst en schrik
Uit vrees dat ieder oogenblik
Een dood Patient mij aan zal vliegen.

Ter Drukkerij van GEZUSTERS SERRES.